

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 1287/2013

z dnia 11 grudnia 2013 r.

ustanawiające program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (COSME) (2014–2020) i uchylające decyzję nr 1639/2006/WE

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 173 i art. 195,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego⁽¹⁾,uwzględniając opinię Komitetu Regionów⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W marcu 2010 roku Komisja przyjęła komunikat zatytułowany „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” („strategia »Europa 2020«”). W czerwcu 2010 roku komunikat został zatwierdzony przez Radę Europejską. Strategia „Europa 2020” stanowi reakcję na kryzys gospodarczy i ma przygotować Unię na następne dziesięciolecie. Wytoczono w niej pięć ambitnych celów dotyczących klimatu i energii, zatrudnienia, innowacji, edukacji i włączenia społecznego, które mają zostać osiągnięte do roku 2020, jak również określono kluczowe czynniki pobudzające wzrost, w dążeniu do zwiększenia dynamiki i konkurencyjności Unii. Podkreślono również znaczenie przyspieszenia wzrostu europejskiej gospodarki, przy jednoczesnym osiągnięciu wysokich wskaźników zatrudnienia, gospodarki niskoemisyjnej, zasobo- i energooszczędnej oraz spójności społecznej. Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) powinny odegrać kluczową rolę w realizowaniu celów strategii „Europa 2020”. Na ich rolę wskazuje to, że MŚP zostały wspomniane w sześciu z siedmiu inicjatyw przewodnich strategii „Europa 2020”.
- (2) W celu zapewnienia, by przedsiębiorstwa – w szczególności MŚP – odgrywały centralną rolę w osiągnięciu wzrostu gospodarczego w Unii, który jest głównym priorytetem, w październiku 2010 r. Komisja przyjęła komunikat zatytułowany „Zintegrowana polityka przemysłowa

w erze globalizacji. Konkurencyjność i zrównoważony rozwój na pierwszym planie”, zatwierdzony przez Radę w konkluzjach z grudnia 2010 r. Jest to przewodnia inicjatywa w ramach strategii „Europa 2020”. W komunikacie sformułowano strategię mającą na celu pobudzenie wzrostu i zatrudnienia poprzez utrzymanie i wspieranie silnej, zróżnicowanej i konkurencyjnej bazy przemysłowej w Europie, zwłaszcza poprzez ulepszenie ramowych warunków dla przedsiębiorstw, jak również poprzez wzmocnienie kilku aspektów rynku wewnętrznego, w tym usług dla przedsiębiorstw.

- (3) W czerwcu 2008 r. Komisja przyjęła komunikat zatytułowany „»Najpierw myśl na małą skalę« Program »Small Business Act« dla Europy”, z zadowoleniem przyjęty przez Radę w grudniu 2008 r. Program „Small Business Act” przewiduje kompleksowe ramy polityczne dla MŚP, zakłada promocję przedsiębiorczości oraz ugruntowuje zasadę „najpierw myśl na małą skalę” w sferze prawa i polityki, w celu wzmocnienia konkurencyjności MŚP. Program „Small Business Act” określa 10 zasad oraz przedstawia zarys działań politycznych i legislacyjnych wspierających zdolność MŚP do wzrostu i tworzenia miejsc pracy. Wdrożenie programu „Small Business Act” przyczynia się do osiągnięcia celów strategii „Europa 2020”. Kilka działań na rzecz MŚP już zostało określonych w treści inicjatyw przewodnich.
- (4) Program „Small Business Act” został od tego czasu poddany przeglądowi, którego wyniki opublikowano w lutym 2011 roku, co stało się podstawą konkluzji przyjętych w dniach 30 i 31 maju 2011 r. Przegląd ten podsumował wdrożenie programu SBA i ocenił potrzeby MŚP działających w obecnej sytuacji gospodarczej, w której coraz trudniej mogą uzyskać dostęp do finansowania i do rynków. Zawiera on prezentację postępów poczynionych w ciągu dwóch pierwszych lat realizacji programu SBA, określa nowe działania, by stawić czoła wyzwaniom wynikającym z kryzysu gospodarczego zgłaszanym przez zainteresowane strony, i wskazuje sposoby poprawy realizacji programu SBA, przy jasno określonej roli zainteresowanych stron i bezpośrednim zaangażowaniu organizacji przedsiębiorców. Szczegółowe cele programu na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz MŚP powinny odzwierciedlać priorytety przedstawione w tym przeglądzie. Istotne jest zapewnienie, aby wdrożenie takiego programu było skoordynowane z realizacją programu SBA.

W szczególności działania objęte zakresem celów szczegółowych powinny przyczynić się do realizacji powyższych dziesięciu zasad i nowych działań określonych w procesie przeglądu SBA.

(¹) Dz.U. C 181 z 21.6.2012, s. 125.

(²) Dz.U. C 391 z 18.12.2012, s. 37.

- (5) Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 1311/2013⁽¹⁾ ustanawia wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020. Wieloletnie ramy finansowe zawierają opis sposobów osiągnięcia celów polityki, którymi są: zwiększenie wzrostu gospodarczego oraz stworzenie większej liczby miejsc pracy w Europie, utworzenie niskoemisyjnej oraz bardziej świadomej na kwestie środowiskowe gospodarki, a także zwiększenie międzynarodowego znaczenia Unii.
- (6) Aby przyczynić się do zwiększenia konkurencyjności i trwałości przedsiębiorstw Unii, a zwłaszcza MŚP, wspierać istniejące MŚP, sprzyjać kulturze przedsiębiorczości i propagować wzrost MŚP, dążyć do społeczeństwa opartego na wiedzy oraz rozwoju opartego na wyważonym wzroście gospodarczym, należy ustanowić Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz MŚP („program COSME”).
- (7) Za priorytetowy powinien zostać uznany w programie COSME plan uproszczeń, zgodnie z komunikatem Komisji z dnia 8 lutego 2012 r. zatytułowanym „Program uproszczeń dotyczący wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020”. Wydatki ponoszone przez Unię i państwa członkowskie na propagowanie konkurencyjności przedsiębiorstw i MŚP należy lepiej koordynować w celu zagwarantowania komplementarności, większej skuteczności i widoczności, a także w celu osiągnięcia większej synergii budżetowej.
- (8) Komisja zobowiązała się do włączenia działań na rzecz klimatu do głównego nurtu unijnych programów wydatków publicznych oraz do przeznaczenia co najmniej 20 % budżetu Unii na cele związane z klimatem. Należy zapewnić, aby łagodzenie zmiany klimatu i dostosowywanie się do niej, a także przeciwdziałanie zagrożeniom, było uwzględniane przy przygotowywaniu, opracowywaniu i realizacji programu COSME. Środki objęte niniejszym rozporządzeniem powinny przyczynić się do przechodzenia do gospodarki niskoemisyjnej i odpornej na zmiany klimatu i do takiego społeczeństwa.
- (9) Z decyzji Rady 2001/822/WE⁽²⁾ wynika, że podmioty i organy z krajów i terytoriów zamorskich kwalifikują się do udziału w programie COSME.
- (10) Zamierzeniem unijnej polityki w zakresie konkurencyjności jest wprowadzenie rozwiązań instytucjonalnych i politycznych, które stworzą warunki dla trwałego wzrostu przedsiębiorstw, w szczególności MŚP. Osiągnięcie konkurencyjności i trwałości działania wiąże się ze zdolnością do osiągnięcia i utrzymania konkurencyjności gospodarczej i wzrostu gospodarczego przedsiębiorstw zgodnie z celami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju. Zwiększona wydajność, także w zakresie wydajności zasobów i energii, stanowi główne źródło trwałego
- wzrostu dochodów. Konkurencyjność jest również zależna od zdolności przedsiębiorstw do pełnego wykorzystania szans, takich jak rynek wewnętrzny. Jest to szczególnie istotne dla MŚP, które stanowią 99 % przedsiębiorstw w Unii, zapewniają dwie trzecie istniejących miejsc pracy w sektorze prywatnym oraz 80 % nowo powstałych miejsc pracy, jak również generują ponad połowę całości wartości dodanej tworzonej przez przedsiębiorstwa w Unii. MŚP to kluczowy czynnik pobudzający wzrost gospodarczy, zatrudnienie i integrację społeczną.
- (11) W komunikacie Komisji z dnia 18 kwietnia 2012 r. zatytułowanym „W kierunku odnowy gospodarczej sprzyjającej zatrudnieniu” szacowano, że strategii politycznej propagującej przejście na ekologiczną gospodarkę, takie jak strategii politycznej dotyczące efektywnego gospodarowania zasobami, efektywności energetycznej i zmiany klimatu, mogłyby doprowadzić do stworzenia do 2020 r. ponad pięciu milionów miejsc pracy, w szczególności w sektorze MŚP. W związku z tym konkretne działania w ramach programu COSME mogłyby obejmować wspieranie rozwoju zrównoważonych produktów, usług, technologii i procesów, a także efektywnego gospodarowania zasobami i energią oraz wspieranie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.
- (12) W ostatnich latach konkurencyjność znalazła się na pierwszym planie unijnych działań politycznych z uwagi na niedoskonałości rynkowe, polityczne i instytucjonalne osłabiające konkurencyjność unijnych przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP.
- (13) Program COSME powinien zatem pomóc w uporaniu się z niedoskonałościami rynku mającymi wpływ na konkurencyjność gospodarki Unii w skali globalnej, co upośledza zdolność przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, do konkurowania z przedsiębiorstwami w innych częściach świata.
- (14) Program COSME powinien być ukierunkowany przede wszystkim na MŚP, jak określono w zaleceniu Komisji 2003/361/WE⁽³⁾. Stosując niniejsze rozporządzenie, Komisja powinna konsultować się ze wszystkimi właściwymi podmiotami, także z organizacjami reprezentującymi MŚP. Szczególną uwagę należy zwrócić na mikroprzedsiębiorstwa, przedsiębiorstwa rzemieślnicze, osoby samozatrudnione, wolne zawody oraz przedsiębiorstwa społeczne. Należy również uwzględnić potencjalnych, nowych i młodych przedsiębiorców oraz przedsiębiorców-kobiety, a także inne konkretne grupy docelowe, takie jak osoby starsze, migranci i przedsiębiorcy należący do defaworyzowanych lub szczególnie wrażliwych grup społecznych, np. osoby niepełnosprawne oraz promowanie przenoszenia własności przedsiębiorstw, firm typu spin-off i spin-out i dawanie drugiej szansy przedsiębiorcom.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 1311/2013 z dnia 2 grudnia 2013 r. ustanawiające wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020 (Patrz str. 884 Dz.U.).

⁽²⁾ Decyzja Rady 2001/822/WE z dnia 27 listopada 2001 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich ze Wspólnotą Europejską („Decyzja o Stowarzyszeniu Zamorskim”) (DZ.U. L 314 z 30.11.2001, s. 1).

⁽³⁾ Zalecenie Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji przedsiębiorstw mikro, małych i średnich (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36).

- (15) Wiele unijnych problemów z konkurencyjnością wiąże się z trudnościami MŚP w uzyskaniu dostępu do finansowania – mają one kłopoty z wykazaniem zdolności kredytowej oraz uzyskaniem dostępu do kapitału wysokiego ryzyka. Trudności te negatywnie wpływają na poziom i jakość nowo powstających przedsiębiorstw oraz na wzrost i wskaźnik przetrwania przedsiębiorstw, jak też na gotowość nowych przedsiębiorców do przejmowania rentownych przedsiębiorstw w kontekście przenoszenia własności lub sukcesji. Instrumenty finansowe Unii uruchomione na podstawie decyzji nr 1639/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽¹⁾ stanowią widoczną wartość dodaną i do tej pory zapewniły pozytywny wkład co najmniej 220 000 MŚP. Zwiększona wartość dodana dla Unii proponowanych instrumentów finansowych polega między innymi na wzmocnieniu rynku wewnętrznego kapitału wysokiego ryzyka, rozwoju ogólnoeuropejskiego rynku finansowego dla MŚP oraz na zaradzeniu niedoskonałościom rynku, których nie mogą wyeliminować państwa członkowskie. Działania podejmowane na poziomie unijnym powinny być spójne, stałe i uzupełniać instrumenty finansowe państw członkowskich adresowane do MŚP, zapewniać efekt dźwigni i unikać tworzenia zakłóceń na rynku zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012⁽²⁾. Podmioty, którym powierzona zostanie realizacja działań, powinny zapewnić dodatkowość i uniknąć podwójnego finansowania ze środków unijnych.
- (16) Komisja powinna przywiązywać wagę do widoczności finansowania zapewnianego przez instrumenty finansowe niniejszego rozporządzenia, tak aby zapewnić, by wsparcie Unii było znane i by zapewniane wsparcie było rozpoznawane na rynku. W tym celu pośrednicy finansowi powinni być zobowiązani do bezpośredniego wskazywania ostatecznym odbiorcom, że finansowanie zostało udostępnione dzięki wsparciu z instrumentów finansowych w ramach niniejszego rozporządzenia. Komisja i państwa członkowskie powinny przyjąć odpowiednie środki, w tym przyjazne dla użytkownika systemy on-line, mające na celu rozpowszechnianie wśród MŚP i pośredników informacji dotyczących dostępnych instrumentów finansowych. Takie systemy, które mogą obejmować pojedynczy portal, nie powinny powielać istniejących systemów.
- (17) Europejska Sieć Przedsiębiorczości („Sieć”) wykazała swoją wartość dodaną dla Europejskich MŚP jako punkt kompleksowej obsługi w zakresie wsparcia przedsiębiorstw, pomagając im w podnoszeniu konkurencyjności oraz poszukiwaniu możliwości biznesowych na rynku wewnętrznym i poza jego granicami. Usprawnienie metodologii oraz metod pracy, jak również regulacji
- o wymiarze europejskim odnoszących się usług dla przedsiębiorstw można osiągnąć wyłącznie na szczeblu Unii. W szczególności Sieć okazała się pomocna dla MŚP w wyszukiwaniu partnerów do współpracy biznesowej lub transferu technologii na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich, a także uzyskiwaniu porad dotyczących źródeł finansowania Unii, prawa Unii i jej praw własności intelektualnej oraz programów Unii zachęcających do ekoinnowacji i zrównoważonej produkcji. Umożliwiła również uzyskanie opinii zwrotnych na temat prawa Unii i norm unijnych. Wyjątkowa baza wiedzy zgromadzona w tej sieci jest szczególnie istotna dla usunięcia asymetrii informacyjnych oraz obniżenia kosztów związanych z transakcjami transgranicznymi.
- (18) Potrzebne są ciągłe wysiłki, by dalej optymalizować jakość usług i funkcjonowanie Sieci, w szczególności w odniesieniu do świadomości MŚP i wynikającego z niej korzystania przez nie z oferowanych usług, dzięki dalszemu integrowaniu usług w zakresie umiędzynarodowienia i innowacji, zacieśnianiu współpracy Sieci z podmiotami z regionalnych i lokalnych MŚP, konsultacjom z organizacjami przyjmującymi i ich większemu zaangażowaniu w działania, ograniczeniu biurokracji, ulepszeniu wsparcia IT i zwiększeniu widoczności Sieci oraz jej usług w odnośnych regionach geograficznych.
- (19) Wpływ na konkurencyjność MŚP ma również ograniczone umiędzynarodowienie ich działalności na obszarze Europy i poza nią. Według niektórych szacunków obecnie 25 % unijnych MŚP prowadzi bądź prowadziło eksport w ciągu ostatnich trzech lat, podczas gdy zaledwie 13 % unijnych MŚP eksportowało regularnie poza granice Unii i tylko 2 % przedsiębiorstw inwestowało poza krajem pochodzenia. Ponadto w badaniu Eurobarometru z 2012 r. wykazano niewykorzystany potencjał w zakresie wzrostu MŚP – na rynkach ekologicznych w Unii i poza jej granicami – pod względem umiędzynarodowienia i dostępu do zamówień publicznych. Zgodnie z programem SBA wzywającym Unię oraz państwa członkowskie do wsparcia MŚP i zachęcania ich do korzystania ze wzrostu rynków poza Unią, Unia zapewnia pomoc finansową wielu inicjatywom, takim jak Centrum UE-Japonia ds. Współpracy Przemysłowej oraz centrum pomocy dla MŚP na temat praw własności intelektualnej w Chinach. Wartość dodana Unii jest tworzona dzięki promowaniu współpracy i oferowaniu działań służących wspieraniu handlu na poziomie europejskim, lecz niepowielających podstawowych działań państw członkowskich służących wspieraniu handlu, a także wzmacniających połączone wysiłki publicznych i prywatnych usługodawców w tym obszarze. Takie usługi powinny obejmować dostarczanie informacji dotyczących praw własności intelektualnej, norm oraz zasad i możliwości w zakresie zamówień publicznych. Należy w pełni uwzględnić część II konkluzji Rady z dnia 6 grudnia 2011 r. zatytułowanych „Wzmocnienie realizacji polityki przemysłowej w UE” w sprawie komunikatu Komisji zatytułowanego „Zintegrowana polityka przemysłowa w erze globalizacji. Konkurencyjność i zrównoważony rozwój na pierwszym planie”. W związku z tym dobrze przygotowana europejska strategia dotycząca klastrów powinna uzupełniać krajowe

(1) Decyzja nr 1639/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 2006 r. ustanawiająca Program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (2007-2013) (Dz.U. L 310 z 9.11.2006, s. 15)

(2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 (Dz.U. L 298 z 26.10.2012, s. 1).

i regionalne wysiłki na rzecz wzmocnienia klastrów, by zapewnić doskonałość i współpracę międzynarodową, z uwzględnieniem tego, że tworzenie klastrów MŚP może być kluczowym środkiem zwiększenia ich zdolności w zakresie wprowadzania innowacji i rozpoczęcia działalności na rynkach zagranicznych.

- (20) Aby zwiększyć konkurencyjność unijnych przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, państwa członkowskie oraz Komisja muszą stworzyć sprzyjające otoczenie biznesowe. Szczególną uwagę należy zwrócić na interesy MŚP oraz sektory, w których są one najaktywniejsze. Inicjatywy na poziomie Unii są również potrzebne, by wymieniać informacje i wiedzę w skali europejskiej; w tym obszarze szczególnie opłacalne mogą być usługi cyfrowe. Takie działania mogą pomóc wyrównać warunki funkcjonowania MŚP.
- (21) Luki, rozdrobnienie i niepotrzebna biurokracja w obrębie rynku wewnętrznego uniemożliwiają obywatelom, konsumentom i przedsiębiorstwom, a w szczególności MŚP, czerpanie z niego pełnych korzyści. Dlatego też nieodzowne są wspólne działania państw członkowskich, Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, aby zaradzić brakom wdrożeniowym, legislacyjnym i informacyjnym. Zgodnie z zasadami pomocniczości i proporcjonalności państwa członkowskie, Parlament Europejski, Rada i Komisja, powinny też współpracować w celu zmniejszenia i unikania nadmiernych obciążeń administracyjnych i regulacyjnych dla MŚP. Działania w ramach programu COSME – będącego jedynym programem Unii skoncentrowanym właśnie na MŚP – powinny przyczynić się do realizacji tych celów, w szczególności dzięki wsparciu ulepszania warunków ramowych dla przedsiębiorstw. Kontrole przydatności i oceny skutków w ramach programu COSME powinny odegrać rolę w tych działaniach.
- (22) Kolejnym czynnikiem wpływającym na konkurencyjność jest stosunkowo słaby duch przedsiębiorczości w Unii. Tylko 45 % obywateli Unii (i mniej niż 40 % kobiet) chciałoby pracować na własny rachunek, w Stanach Zjednoczonych jest to 55 %, a w Chinach – 71 % (według badania Eurobarometru na temat przedsiębiorczości z 2009 roku). Zgodnie z programem SBA należy zwrócić uwagę na wszystkie sytuacje, z którymi konfrontują się przedsiębiorcy, w tym na etapie powstawania, wzrostu i przenoszenia własności oraz w przypadku upadłości (druga szansa). Promowanie edukacji w zakresie przedsiębiorczości, a także środków zwiększających spójność i zgodność, takich jak analizy porównawcze i wymiana dobrych praktyk, zapewnia wysoką wartość dodaną Unii.
- (23) Uruchomiono program „Erasmus” dla młodych przedsiębiorców, by umożliwić nowym albo przyszłym przedsiębiorcom zdobywanie doświadczenia biznesowego w państwie członkowskim innym niż ich państwo i by w ten sposób ułatwić im wzmocnienie ich zdolności

w zakresie przedsiębiorczości. W związku z celem, jakim jest ulepszanie warunków ramowych propagowania przedsiębiorczości i kultury przedsiębiorczości, Komisja powinna być w stanie przyjąć środki zmierzające do ułatwiania nowym przedsiębiorcom zwiększania ich zdolności w zakresie rozwijania wiedzy związanej z przedsiębiorczością, takich umiejętności i podejść oraz zwiększania ich zdolności w zakresie technologii i zarządzania przedsiębiorstwem.

- (24) Ogólnoświatowa konkurencja, przemiany demograficzne, ograniczenie zasobów oraz pojawiające się tendencje społeczne tworzą wyzwania i możliwości dla różnych sektorów, które zmagają się z globalnymi wyzwaniami i które charakteryzuje wysoki odsetek MŚP. Dla przykładu sektory wytwórczości opartej na wzornictwie muszą się dostosować, aby czerpać korzyści z niewykorzystanego potencjału wysokiego popytu na spersonalizowane, kreatywne, kompleksowe produkty. Ponieważ wyzwania te dotyczą wszystkich unijnych MŚP w tych sektorach, niezbędny jest wzmocniony wysiłek na szczeblu Unii, by zapewnić dodatkowy wzrost gospodarczy dzięki inicjatywom przyspieszającym pojawianie się nowych produktów i usług.
- (25) Wspierając działania podejmowane przez państwa członkowskie, program COSME może wspierać inicjatywy, zarówno sektorowe, jak i międzysektorowe, mające znaczny potencjał dla wzrostu gospodarczego i działalności przedsiębiorców, w szczególności inicjatywy zakładające istotny udział MŚP, przyspieszające pojawianie się gałęzi konkurencyjnych i zrównoważonych, w oparciu o najbardziej konkurencyjne modele biznesowe, ulepszone produkty i procesy, struktury organizacyjne lub zmienione łańcuchy wartości. Jak podano w komunikacie Komisji z dnia 30 czerwca 2010 r. zatytułowanym „Europa – najpopularniejszy kierunek turystyczny na świecie – nowe ramy polityczne dla europejskiego sektora turystycznego”, z którym Rada zapoznała się w październiku 2010 roku, turystyka jest istotnym sektorem gospodarki Unii. Przedsiębiorstwa tego sektora bezpośrednio wytwarzają 5 % produktu krajowego brutto (PKB) Unii. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”) uznaje znaczenie turystyki i określa kompetencje Unii w tym obszarze. Europejskie inicjatywy turystyczne mogą uzupełniać działania państw członkowskich, ułatwiając tworzenie korzystnego otoczenia i promując współpracę między państwami członkowskimi, w szczególności poprzez wymianę dobrych praktyk. Działania mogą obejmować zwiększanie bazy wiedzy turystycznej dzięki zapewnieniu danych i analiz oraz rozwijanie ponadnarodowych projektów współpracy w ścisłym współdziałaniu z państwami członkowskimi, unikając obowiązkowych wymogów, którym podlegają przedsiębiorstwa Unii.
- (26) Program COSME pokazuje, jakie działania służą osiągnięciu konkretnych celów, całość koperty finansowej przeznaczonej na ich osiągnięcie, minimalną kopertę finansową na instrumenty finansowe, różne typy środków wykonawczych oraz przejrzyste ustalenia dotyczące monitorowania i oceny, a także ochrony finansowych interesów Unii.

- (27) Program COSME uzupełnia inne programy unijne, z zastrzeżeniem, że każdy instrument powinien funkcjonować według własnych szczególnych procedur. W ten sposób nie dojdzie do podwójnego finansowania tych samych kosztów kwalifikowalnych. By osiągnąć wartość dodaną i znaczny wpływ na finansowanie Unii, należy dążyć do osiągnięcia efektu synergii między programem COSME, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1291/2013⁽¹⁾ („program horyzont 2020”), rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013⁽²⁾ („fundusze strukturalne”) i innymi programami Unii.
- (28) We wszystkich odpowiednich inicjatywach i działaniach objętych programem COSME należy uwzględniać zasady przejrzystości i równości szans dla obu płci. Poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności dla wszystkich obywateli również powinno być uwzględnione w tych inicjatywach i działaniach.
- (29) Dotacje dla MŚP powinny być przyznawane w drodze przejrzystych procedur. Przyznawanie wsparcia i jego wypłata powinny odbywać się w sposób przejrzysty, niebiurokratyczny i zgodny z powszechnymi zasadami.
- (30) Niniejsze rozporządzenie ustanawia, na cały czas trwania programu COSME, kopertę finansową mającą stanowić główną kwotę odniesienia, w rozumieniu pkt 17 Porozumienia międzyinstytucjonalnego między Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją o dyscyplinie budżetowej oraz należytych zarządzaniu finansami⁽³⁾, dla Parlamentu Europejskiego i Rady podczas rocznej procedury budżetowej.
- (31) Aby zapewnić ograniczenie zakresu finansowania do usunięcia niedoskonałości rynkowych, politycznych i instytucjonalnych, oraz mając na względzie uniknięcie zakłóceń na rynku, finansowanie w ramach programu COSME powinno być zgodne z unijnymi zasadami pomocy państwa.
- (32) Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz protokoły do umów o stowarzyszeniu przewidują uczestnictwo określonych państw trzecich w programach Unii. Uczestnictwo innych państw trzecich powinno być możliwe, jeśli zostało przewidziane w porozumieniach oraz procedurach.
- (33) Istotne jest zapewnienie należytego zarządzania finansami programu COSME oraz jego realizacji w sposób możliwie najbardziej efektywny i przyjazny dla użytkownika, przy równoczesnym zagwarantowaniu pewności prawa i dostępu do programu COSME dla wszystkich uczestników.
- (34) Program COSME powinien być monitorowany i poddawany ocenie w celu ewentualnych dostosowań. Należy sporządzać roczne sprawozdanie z jego wdrażania, w którym przedstawiane będą poczynione postępy i planowane działania.
- (35) Realizacja programu COSME powinna być co roku monitorowana z wykorzystaniem kluczowych wskaźników w celu oceny wyników i wpływu. Wskaźniki te, w tym odpowiednie punkty odniesienia, powinny zapewniać minimalną podstawę oceny stopnia, w jakim osiągnięto cele programu COSME.
- (36) Sprawozdanie okresowe z osiągania celu wszystkich działań wspartych w ramach programu COSME, przygotowane przez Komisję, powinno także obejmować ocenę niskich wskaźników udziału MŚP, jeśli sytuacja taka wystąpi w znacznej liczbie państw członkowskich. W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogłyby uwzględniać wyniki sprawozdania okresowego w swoich odpowiednich politykach.
- (37) Interesy finansowe Unii powinny być chronione przez cały cykl wydatkowania za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom, ich wykrywania i analizy, a także odzyskiwania środków straconych, niewłaściwie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar administracyjnych i finansowych zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012.
- (38) By zapewnić jednolite warunki wdrażania niniejszego rozporządzenia, uprawnienia wykonawcze do przyjmowania rocznych programów COSME prac w zakresie wdrażania programu powinny być przyznane Komisji. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽⁴⁾ Niektóre działania zawarte w rocznym programie prac obejmują koordynację działań na szczeblu krajowym. W związku z tym zastosowanie powinien mieć art. 5 ust. 4 rozporządzenia.
- (39) Należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do dodatków do wskaźników, zmian pewnych konkretnych szczegółów w zakresie instrumentów finansowych oraz zmian orientacyjnych kwot, które przekroczyłyby je o więcej niż 5 % wartości koperty finansowej w każdym z przypadków. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1291/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające Horyzont 2020 - ramowy program dla badań i innowacji (2014-2020) i uchylające decyzję nr 1982/2006/WE (Patrz str. 104 Dz.U.)

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, (Patrz str. 320 Dz.U.)

⁽³⁾ Dz.U. C 373 z 20.12.2013, s. 1.

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

konsultacje, w tym również z ekspertami. Przygotowując i opracowując akty delegowane, Komisja powinna zapewnić jednocześnie, terminowe i odpowiednie przekazywanie stosownych dokumentów Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

- (40) Dla zapewnienia pewności i jasności prawnej, decyzję nr 1639/2006/WE należy uchylić,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

Przedmiot

Artykuł 1

Ustanowienie programu

Niniejszym ustanawia się program działań Unii na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) („program COSME”), na okres od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.

Artykuł 2

Definicja

Do celów niniejszego rozporządzenia „MŚP” oznaczają mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa w rozumieniu zalecenia 2003/361/WE.

Artykuł 3

Cele ogólne

1. Program COSME przyczynia się do realizacji następujących celów ogólnych, z szczególnym uwzględnieniem konkretnych potrzeb MŚP mających siedzibę w Unii i MŚP mających siedzibę w państwach trzecich uczestniczących w programie COSME, zgodnie z art. 6:

- a) wzmocnienie konkurencyjności i trwałości unijnych przedsiębiorstw, szczególnie MŚP;
- b) krzewienie kultury przedsiębiorczości i wspieranie tworzenia miejsc pracy oraz wzrostu MŚP.

2. Do oceny stanu realizacji celów, o których mowa w ust. 1 służą następujące wskaźniki:

- a) wyniki MŚP w dziedzinie trwałości;
- b) zmiany zbędnych obciążeń administracyjnych i regulacyjnych zarówno dla nowych, jak i wcześniej istniejących MŚP;
- c) zmiany odsetka MŚP w eksporcie w ramach Unii lub eksporcie poza nią
- d) zmiany w rozwoju MŚP;

- e) zmiany odsetka obywateli Unii zainteresowanych samozatrudnieniem.

3. Szczegółowy wykaz wskaźników i celów programu COSME znajduje się w załączniku.

4. Program COSME przyczynia się do realizacji strategii „Europa 2020” oraz do osiągnięcia celu inteligentnego i trwałego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu. W szczególności program COSME przyczynia się do osiągnięcia celu podstawowego związanego z zatrudnieniem.

ROZDZIAŁ II

Cele szczegółowe oraz sfery działania

Artykuł 4

Cele szczegółowe

1. Celami szczegółowymi programu COSME są:

- a) poprawa dostępu MŚP zarówno do finansowania kapitałem własnym jak i finansowania dłużnego;
- b) poprawa dostępu do rynków, szczególnie unijnych, lecz także na poziomie globalnym;
- c) poprawa ramowych warunków konkurencyjności i trwałość przedsiębiorstw unijnych, w szczególności MŚP, w tym w sektorze turystyki;
- d) krzewienie przedsiębiorczości i kultury przedsiębiorczości.

2. W toku realizacji programu COSME propagowana będzie wiedza o konieczności dostosowania się przez przedsiębiorstwa do gospodarki niskoemisyjnej, odpornej na zmiany klimatu, zasobo- i energooszczędnej.

3. Do oceny skutków programu COSME polegających na osiągnięciu celów szczegółowych, o których mowa w ust. 1, służą wskaźniki określone w załączniku.

4. Roczne programy prac, o których mowa w art. 13, określają ze szczegółami wszystkie działania, które należy realizować w ramach programu COSME.

Artykuł 5

Budżet

1. Koperta finansowa na wdrożenie programu COSME wynosi 2 298,243 mln EUR według cen aktualnych, z czego co najmniej 60 % EUR przeznaczają się na instrumenty finansowe.

Roczne środki zatwierdzane są przez Parlament Europejski i Radę w granicach wieloletnich ram finansowych

2. Kopertę finansową utworzoną na podstawie niniejszego rozporządzenia można również wykorzystać do pokrycia wydatków związanych z pracami w zakresie przygotowania, monitorowania, kontroli, audytu i oceny, które są niezbędne do zarządzania programem COSME i osiągania jego celów. W szczególności pokryje ona – w sposób racjonalny z punktu widzenia kosztów – wydatki poniesione z tytułu badań, spotkań

ekspertów, działań informacyjnych i komunikacyjnych – obejmujących między innymi informowanie przedsiębiorstw o priorytetach politycznych Unii, w zakresie, w jakim są one związane z ogólnymi celami programu COSME – wydatki związane z sieciami informatycznymi służącymi przede wszystkim wymianie i przetwarzaniu informacji, wraz z wszelkimi innymi wydatkami na pomoc techniczną i administracyjną poniesionymi przez Komisję w związku z zarządzaniem programem COSME.

Wydatki te nie przekraczają 5 % wartości koperty finansowej.

3. W ramach koperty finansowej programu COSME przyznaje się orientacyjne kwoty równe 21,5 % wartości koperty finansowej na konkretny cel, o którym mowa w art. 4 ust. 1 lit. b), 11 % na konkretny cel, o którym mowa w art. 4 ust. 1 lit. c) i 2,5 % na konkretny cel, o którym mowa w art. 4 ust. 1 lit. d). Komisja może odejść od tych orientacyjnych kwot, jednakże o nie więcej, niż 5 % wartości koperty finansowej w każdym z przypadków. Jeżeli przekroczenie tego limitu okazałoby się konieczne, Komisja jest upoważniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 23, zmieniających te orientacyjne kwoty.

4. Przydzielone środki finansowe mogą również pokrywać wydatki na wsparcie techniczne i administracyjne służące zapewnieniu przejścia między programem COSME a środkami przyjętymi na mocy decyzji nr 1639/2006/WE. W razie konieczności środki można wpisać do budżetu po roku 2020 na pokrycie podobnych wydatków, aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostały zakończone przed dniem 31 grudnia 2020 r.

Artykuł 6

Udział państw trzecich

1. W programie COSME mogą brać udział:
 - a) państwa Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) będące członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), na warunkach ustanowionych w Porozumieniu EOG, oraz pozostałe państwa europejskie, jeżeli dopuszczają to umowy oraz procedury;
 - b) kraje przystępujące, kraje kandydujące i potencjalni kandydaci, zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami udziału tych państw w programach Unii ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych i decyzjach rady stowarzyszenia lub podobnych porozumieniach.
 - c) państwa objęte zakresem europejskiej polityki sąsiedztwa, jeżeli dopuszczają to umowy i procedury, oraz zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami uczestnictwa tych państw w programach Unii, ustanowionymi w odpowiednich porozumieniach ramowych, protokołach do umów o stowarzyszeniu oraz decyzjach Rady o stowarzyszeniu.

2. Podmiot mający siedzibę w państwie, o którym mowa w ust. 1, może uczestniczyć w częściach programu COSME, w których państwo to uczestniczy na warunkach określonych w stosownych umowach opisanych w ust. 1.

Artykuł 7

Udział podmiotów z państw nieuczestniczących

1. Podmioty mające siedzibę w państwie trzecim, o którym mowa w art. 6, mogą uczestniczyć w częściach programu COSME, w których nie uczestniczy to państwo. Podmioty mające siedzibę w innych państwach trzecich mogą także uczestniczyć w działaniach realizowanych w ramach programu COSME.

2. Podmioty, o których mowa w ust. 1, nie są uprawnione do otrzymywania wkładów finansowych Unii, z wyjątkiem przypadków, gdy jest to nieodzowne dla programu COSME, zwłaszcza w zakresie konkurencyjności oraz dostępu do rynku dla przedsiębiorstw unijnych. Wyjątek ten nie dotyczy podmiotów nastawionych na zysk.

Artykuł 8

Działania służące poprawie dostępu MŚP do finansowania

1. Komisja wspiera działania mające na celu ułatwienie i poprawę dostępu MŚP do finansowania na etapie powstawania, wzrostu i przenoszenia własności, w uzupełnieniu instrumentów finansowych na rzecz MŚP stosowanych przez państwa członkowskie na szczeblu krajowym i regionalnym. Aby zachować uzupełniający charakter, działania te są ściśle koordynowane z działaniami podejmowanymi w ramach polityki spójności, programu „Horyzont 2020” oraz na szczeblu krajowym. Takie działania powinny mieć na celu pobudzenie absorbowania i zapewniania finansowania zarówno w formie kredytowej, jak i kapitałowej, co może obejmować fundusz kapitału załączkowego, finansowanie przez „aniołów biznesu”, finansowanie w formie kapitałowej czy quasi-kapitałowej, w zależności od popytu na rynku, wykluczając jednak wyprzedaż aktywów.

2. Oprócz działań, o których mowa w ust. 1 Unia może też udzielać wsparcia działaniom usprawniającym finansowanie transgraniczne i międzynarodowe, zgodnie z popytem na rynku, wspierając w ten sposób umiędzynarodowienie działalności gospodarczej MŚP zgodnie z przepisami Unii.

Komisja może również zbadać możliwość opracowania innowacyjnych instrumentów finansowych, takich jak finansowanie społecznościowe, w zależności od popytu na rynku.

3. Szczegóły dotyczące działań, których mowa w ust. 1, są zawarte w art. 17.

Artykuł 9

Działania służące poprawie dostępu do rynków

1. W celu dalszej poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw Unii oraz ich dostępu do rynków Komisja może wspierać działania służące poprawie dostępu MŚP do rynku wewnętrznego, takie jak działania informacyjne (również za pomocą usług cyfrowych) i zwiększające świadomość w zakresie między innymi programów, prawa i norm Unii.

2. Konkretnie środki mają na celu ułatwienie MŚP dostępu do rynków poza Unią. Takie środki mogą obejmować dostarczanie informacji na temat barier utrudniających wejście na rynek oraz możliwości biznesowych, zamówień publicznych oraz procedur celnych i doskonalenie usług wsparcia w zakresie standardów oraz praw własności intelektualnej w priorytetowych państwach trzecich. Środki te uzupełniają kluczowe działania służące wspieraniu handlu prowadzone przez państwa członkowskie, ale ich nie powielają.

3. Działania w ramach programu COSME mogą służyć rozwojowi międzynarodowej współpracy, w tym dialogów z państwami trzecimi na temat przemysłu oraz regulacji. Poszczególne środki mogą służyć zmniejszeniu różnic pomiędzy Unią a innymi państwami w zakresie ram regulacyjnych dla produktów, tak aby przyczynić się do rozwoju polityki w zakresie przedsiębiorstw i polityki przemysłowej, jak również poprawy otoczenia biznesowego.

Artykuł 10

Europejska Sieć Przedsiębiorczości

1. Komisja wspiera Europejską Sieć Przedsiębiorczości („Sieć”) w celu zapewniania unijnym MŚP poszukującym możliwości biznesowych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich zintegrowanych usług wsparcia przedsiębiorstw. Działania prowadzone w ramach Sieci mogą obejmować:

- a) świadczenie usług informacyjnych i doradczych w zakresie unijnych inicjatyw i prawa; zapewnianie wsparcia w zakresie podnoszenia umiejętności zarządzających w celu zwiększenia konkurencyjności MŚP; wsparcie mające na celu zwiększenie wiedzy MŚP w zakresie finansów, w tym usługi informacyjne i doradcze w zakresie możliwości finansowania, dostęp do finansowania oraz powiązane systemy coachingu i wsparcia mentorskiego; przyjmowanie środków mających na celu zwiększenie dostępu MŚP do fachowej wiedzy z zakresu efektywności energetycznej, klimatu i środowiska naturalnego; a także propagowanie unijnych programów finansowych i instrumentów finansowych (w tym programu „Horyzont 2020” we współpracy z krajowymi punktami kontaktowymi i funduszami strukturalnymi);
- b) usprawnianie transgranicznej współpracy biznesowej, transferu w zakresie badań i rozwoju, technologii i innowacji oraz partnerstw w zakresie technologii i innowacji;
- c) zapewnienie kanału komunikacji między MŚP a Komisją.

2. Sieć może być również stosowana do świadczenia usług w ramach innych programów unijnych, takich jak program „Horyzont 2020”, w tym do specjalnych usług doradczych ułatwiających MŚP branie udziału w innych programach unijnych. Komisja zapewnia, aby różne zasoby finansowe w ramach Sieci były skutecznie skoordynowane i by usługi świadczone w ramach Sieci dotyczące innych programów unijnych były finansowane z tych programów.

3. Sieć będzie tworzona w ścisłej koordynacji z państwami członkowskimi, aby uniknąć powielania już prowadzonych działań zgodnie z zasadą pomocniczości.

Komisja ocenia funkcjonowanie Sieci w odniesieniu do skuteczności zarządzania i świadczenia w całej Unii usług wysokiej jakości.

Artykuł 11

Działania służące poprawie ramowych warunków dla konkurencyjności oraz trwałości przedsiębiorstw unijnych, szczególnie MŚP

1. Komisja wspiera działania służące poprawie warunków ramowych konkurencyjności oraz trwałości przedsiębiorstw Unii, zwłaszcza MŚP, mając na celu zwiększenie skuteczności, spójności, koordynacji i zbliżenia krajowych i regionalnych kierunków polityki promujących konkurencyjność, trwałość oraz wzrost unijnych przedsiębiorstw.

2. Komisja może wspierać konkretne działania służące poprawie warunków ramowych dla przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, dzięki zmniejszeniu zbędnych obciążeń administracyjnych i regulacyjnych oraz dzięki unikaniu takich obciążeń. Takie działania mogą obejmować regularne pomiary wpływu odpowiedniego prawa Unii na MŚP, w stosownych warunkach z wykorzystaniem tabeli wyników, wspieranie niezależnej grupy ekspertów oraz wymianę informacji i dobrych praktyk, w tym tych dotyczących systematycznego stosowania testu MŚP na szczeblu Unii i na szczeblu państw członkowskich.

3. Komisja może wspierać działania służące rozwojowi nowych strategii rozwoju konkurencyjności i biznesu. Takie działania mogą obejmować:

- a) środki służące ulepszeniu projektów, realizacji i oceny polityk wpływających na konkurencyjność i trwałość przedsiębiorstw, w tym poprzez wymianę dobrych praktyk dotyczących warunków ramowych i zarządzania światowej klasy klastrami oraz sieciami biznesowymi, i poprzez propagowanie ponadkrajowej współpracy klastrów i sieci biznesowych, rozwój trwałych produktów, usług, technologii i procesów, a także efektywne gospodarowanie zasobami i efektywność energetyczną oraz odpowiedzialność społeczną przedsiębiorstw;
- b) środki ukierunkowane na międzynarodowe aspekty polityki konkurencyjności, ze szczególnym naciskiem na współpracę polityczną między państwami członkowskimi, innymi państwami uczestniczącymi w programie COSME oraz światowymi partnerami handlowymi Unii;
- c) środki ukierunkowane na ulepszanie rozwoju polityki na rzecz MŚP, współpracę pomiędzy decydentami politycznymi, wzajemną ocenę oraz wymianę dobrych praktyk między państwami członkowskimi, z uwzględnieniem w stosownych wypadkach dostępnych dowodów i opinii zainteresowanych podmiotów, a także w dążeniu w szczególności do ułatwienia dostępu MŚP do unijnych programów i środków, zgodnie z programem działania SBA.

4. Komisja może, dzięki ułatwianiu koordynacji, wspierać państwa członkowskie w działaniach przyspieszających powstawanie konkurencyjnych branż przemysłu o potencjale rynkowym. Takie wsparcie może obejmować działania na rzecz wymiany dobrych praktyk i określania wymogów poszczególnych sektorów w zakresie umiejętności i szkoleń, w szczególności wymogów MŚP, zwłaszcza w zakresie umiejętności cyfrowych. Mogą one również obejmować działania służące wspieraniu wykorzystywania nowych modeli biznesowych oraz zachęcaniu do współpracy MŚP w nowych łańcuchach wartości, a także komercyjne stosowanie właściwych koncepcji dotyczących nowych produktów i usług.

5. Komisja może uzupełniać działania państw członkowskich zmierzające do zwiększania konkurencyjności i trwałości unijnych MŚP w obszarach charakteryzujących się znacznym potencjałem w zakresie wzrostu gospodarczego, w szczególności tych, w których odsetek MŚP jest znaczny, takich jak sektor turystyczny. Takie działania mogą obejmować propagowanie współpracy między państwami członkowskimi, w szczególności poprzez wymianę dobrych praktyk.

Artykuł 12

Działania służące promocji przedsiębiorczości

1. Komisja wnosi wkład w promocję przedsiębiorczości i kultury przedsiębiorczości poprzez ulepszenie ramowych warunków wpływających na rozwój przedsiębiorczości, w tym poprzez zmniejszanie przeszkód w tworzeniu przedsiębiorstw. Komisja wspiera otoczenie biznesowe i kulturę sprzyjające trwałym przedsiębiorstwom oraz przedsiębiorstwom nowym, a także ich wzrostowi, przenoszeniu własności przedsiębiorstw, dawaniu drugiej szansy (na ponowne rozpoczęcie działalności), jak również firmom typu spin-off i spin-out.

2. Szczególną uwagę przywiązuje się do potencjalnych, nowych i młodych przedsiębiorców oraz przedsiębiorców-kobiet, jak również innych konkretnych grup docelowych.

3. Komisja może podejmować działania takie jak programy wspierania mobilności nowych przedsiębiorców, by zwiększyć ich zdolności rozwijania wiedzy na temat przedsiębiorczości, takich umiejętności i podejść oraz by zwiększać ich umiejętności technologiczne i umiejętności w zakresie zarządzania przedsiębiorstwem.

4. Komisja może wspierać działania państw członkowskich służące rozwojowi i ułatwianiu edukacji, szkoleniom, wykształcaniu umiejętności oraz postaw w dziedzinie przedsiębiorczości, zwłaszcza wśród potencjalnych i nowych przedsiębiorców.

ROZDZIAŁ III

Realizacja programu COSME

Artykuł 13

Roczne programy prac

1. Aby realizować program COSME, Komisja przyjmuje roczne programy prac, zgodnie z procedurą sprawdzającą, o

której mowa w art. 21 ust. 2. Każdy roczny program pracy realizuje cele ustanowione w niniejszym rozporządzeniu i przedstawia szczegółowo:

- a) opis działań, które mają być finansowane, celów, które mają być osiągnięte w ramach każdego działania, co ma być zgodne z celami ogólnymi i szczegółowymi ustanowionymi w art. 3 i 4, spodziewane rezultaty, metody realizacji, wskazanie kwot przeznaczonych na każde działanie, kwotą ogółem na wszystkie działania i wstępny harmonogram realizacji oraz profil płatności;
- b) odpowiednie wskaźniki ilościowe i jakościowe dla każdego działania, pozwalające analizować i monitorować skuteczność w uzyskiwaniu wyników i osiąganiu celów danego działania;
- c) w przypadku dotacji i środków powiązanych: najważniejsze kryteria oceny środków, które powinny być ustanowione tak, aby jak najbardziej przyczyniać się do osiągania celów programu COSME, oraz maksymalny poziom współfinansowania;
- d) odrębny szczegółowy rozdział poświęcony instrumentom finansowym, który – zgodnie z art. 17 niniejszego rozporządzenia – przedstawia zobowiązania informacyjne nakładane przez rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012, w tym spodziewany podział koperty finansowej pomiędzy Instrument kapitałowy na rzecz wzrostu gospodarczego i Instrument gwarancji kredytowych, o których mowa odpowiednio w art. 18 i w art. 19 takie informacje jak poziom gwarancji i związku z programem „Horyzont 2020”.

2. Komisja realizuje program COSME zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 966/2012.

3. Program COSME jest realizowany w sposób zapewniający uwzględnianie przez wspierane działania przyszłych wydarzeń oraz potrzeb, zwłaszcza wynikłych po przeprowadzeniu oceny okresowej, o której mowa w art. 15 ust. 3, oraz ich adekwatność do zmieniających się rynków, gospodarki i przemian społecznych.

Artykuł 14

Środki wsparcia

1. Oprócz środków objętych rocznymi programami prac, o których mowa w art. 13, Komisja regularnie przyjmuje środki wsparcia, w tym:

- a) doskonalenie analiz i usprawnianie monitorowania sektorowych i międzysektorowych aspektów konkurencyjności;
- b) identyfikację i rozpowszechnianie dobrych praktyk i podejść politycznych oraz prace nad ich dalszym rozwojem;
- c) przeprowadzanie kontroli „przydatności” istniejącego prawa i ocen skutków nowych unijnych środków szczególnie istotnych dla konkurencyjności przedsiębiorstw, w dążeniu do wyodrębnienia obszarów istniejącego prawa wymagających uproszczenia oraz zapewnienia zmniejszenia obciążeń dla MŚP w obszarach, w których przedstawiane są projekty nowych środków legislacyjnych;

- d) przeprowadzanie oceny ustawodawstwa wywierającego wpływ na przedsiębiorstwa, zwłaszcza MŚP, kierunków polityki przemysłowej oraz środków związanych z konkurencyjnością;
- e) propagowanie zintegrowanych i przyjaznych dla użytkownika systemów on-line, dostarczających informacji na temat programów istotnych dla MŚP, przy jednoczesnym zapewnieniu, by systemy te nie powielaly działań już istniejących portali.
2. Całkowity koszt tych środków wsparcia nie może przekraczać 2,5 % koperty finansowej programu COSME.

Artykuł 15

Monitorowanie i ocena

1. Komisja monitoruje realizowanie programu COSME i zarządzanie nim.
2. Komisja sporządza roczne sprawozdanie z monitorowania, w którym bada skuteczność i wydajność wspieranych działań pod względem realizacji finansowej, wyników, kosztów, a ilekroć to możliwe – skutków. Sprawozdanie zawiera informacje dotyczące beneficjentów, o ile to możliwe – w odniesieniu do każdego zaproszenia do składania wniosków – informacje dotyczące kwoty wydatków związanych z klimatem oraz wpływu działań przyczyniających się do osiągnięcia celów w zakresie zmian klimatu, odnośne dane dotyczące kredytów udzielonych w ramach instrumentu gwarancji kredytowych powyżej i poniżej 150 000 EUR, o ile gromadzenie takich informacji nie stanowi nieuzasadnionego obciążenia administracyjnego dla przedsiębiorstw, a zwłaszcza MŚP. Sprawozdanie z monitorowania obejmuje roczne sprawozdanie dotyczące każdego instrumentu finansowego zgodnie z wymogami art. 140 ust. 8 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012.
3. Nie później niż do końca 2018 r., w celu podjęcia decyzji o wznowieniu, zmianie lub zawieszeniu środków, Komisja sporządza okresowe sprawozdanie z oceny na temat osiągnięcia celów wszystkich działań wspieranych w ramach programu COSME, pod względem wyników i skutków, skuteczności wykorzystania zasobów i europejskiej wartości dodanej. Okresowe sprawozdanie z oceny dotyczy ponadto zakresu uproszczenia, wewnętrznej i zewnętrznej spójności, dalszej adekwatności wszystkich celów, a także wkładu środków w realizację unijnych priorytetów na rzecz inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. Uwzględnia się także wyniki oceny skutków długoterminowych poprzednich środków i bierze je pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o ewentualnym wznowieniu, zmianie lub zawieszeniu wszelkich późniejszych środków.
4. Komisja sporządza końcowe sprawozdanie z oceny w zakresie długoterminowych skutków oraz trwałego wpływu środków.
5. Wszyscy beneficjenci dotacji i inne zaangażowane strony, które otrzymały finansowanie unijne na podstawie niniejszego rozporządzenia, dostarczają Komisji odpowiednich danych i informacji koniecznych do monitorowania i oceny przedmiotowych środków.

6. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdania, o których mowa w ust. 2, 3 i 4 oraz podaje je do publicznej wiadomości.

ROZDZIAŁ IV

Przepisy finansowe oraz formy wsparcia finansowego

Artykuł 16

Formy wsparcia finansowego

Wsparcie finansowe Unii w ramach programu COSME może być realizowane pośrednio poprzez delegację zadań z zakresu wykonywania budżetu podmiotom wymienionym w art. 58 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012.

Artykuł 17

Instrumenty finansowe

1. Instrumenty finansowe w ramach programu COSME ustanowione zgodnie z tytułem VIII rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012 są stosowane w celu ułatwienia MŚP – dostępu do finansowania – na etapach powstawania, wzrostu i przenoszenia własności. Do instrumentów finansowych zalicza się instrument kapitałowy oraz instrument gwarancji kredytowej. Przydział środków dla tych instrumentów uwzględnia zapotrzebowanie ze strony pośredników finansowych.
2. Instrumenty finansowe dla MŚP mogą w stosownych przypadkach być łączone z, oraz uzupełniać:
 - a) innymi instrumentami finansowymi ustanowionymi przez państwa członkowskie i organy nimi zarządzające finansowanymi przez fundusze krajowe lub regionalne lub w związku z działaniami funduszy strukturalnych, zgodnie z art. 38 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013;
 - b) innymi instrumentami finansowymi ustanowionymi przez państwa członkowskie i ich organy zarządzające, finansowanymi przez programy krajowe lub regionalne poza ramami działania funduszy strukturalnych;
 - c) dotacjami finansowanymi przez Unię, w tym na mocy niniejszego rozporządzenia.
3. Instrument kapitałowy na rzecz wzrostu gospodarczego i instrument gwarancji kredytowych, o których mowa, odpowiednio, w art. 18 i 19, mogą uzupełniać instrumenty finansowe wykorzystywane przez państwa członkowskie na rzecz MŚP w ramach unijnej polityki spójności.
4. Instrument kapitałowy na rzecz wzrostu gospodarczego i instrument gwarancji kredytowych mogą w odpowiednich przypadkach dopuszczać łączenie zasobów finansowych z zasobami państw członkowskich lub regionów, które pragną przekazać część przyznanych im funduszy strukturalnych zgodnie z art. 38 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013.
5. Instrumenty finansowe mogą generować zyski na akceptowalnym poziomie, aby realizować cele innych partnerów lub inwestorów. Instrument kapitałowy na rzecz wzrostu gospodarczego może funkcjonować na zasadzie podporządkowania, ma jednak na celu zachowanie wartości aktywów przekazanych z budżetu Unii.

6. Instrument kapitałowy na rzecz wzrostu gospodarczego i instrument gwarancji kredytowych są wykorzystywane zgodnie z tytułem VIII rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012 i rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE, Euratom) nr 1268/2012 ⁽¹⁾.

7. Instrumenty finansowe na mocy programu COSME opracowuje się i wdraża spójnie z tymi ustanowionymi dla MŚP na mocy programu „Horyzont 2020” i jako ich uzupełnienie.

8. Zgodnie z art. 60 ust. 1 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012 podmioty, którym powierzono wdrożenie instrumentów finansowych, zapewniają podczas zarządzania środkami Unii, by działania Unii były widoczne. W tym celu podmioty, którym powierzono wdrożenie instrumentów, zapewniają, by pośrednicy finansowi bezpośrednio informowali ostatecznych odbiorców, że finansowanie zostało udostępnione dzięki wsparciu w ramach instrumentów finansowych na mocy programu COSME. Komisja zapewnia, by publikacja ex post informacji o odbiorcach zgodnie z art. 60 ust. 2 lit. e) rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012 była łatwo dostępna potencjalnym ostatecznym odbiorcom.

9. Kwoty spłacone w ramach drugiego elementu instrumentu na rzecz szybko rozwijających się innowacyjnych MŚP ustanowionej decyzją nr 1639/2006/WE i otrzymane po dniu 31 grudnia 2013 r. są przypisywane zgodnie z art. 21 ust. 4 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012 do instrumentu kapitałowego na rzecz wzrostu gospodarczego ustanowionego na mocy art. 18 niniejszego rozporządzenia.

10. Instrumenty finansowe są realizowane zgodnie z odpowiednimi przepisami unijnymi w zakresie pomocy państwa.

Artykuł 18

Instrument kapitałowy na rzecz wzrostu gospodarczego

1. Instrument kapitałowy na rzecz wzrostu gospodarczego (EFG), wdraża się jako zapowiedź jednego unijnego instrumentu kapitałowego wspierającego wzrost przedsiębiorstw Unii oraz działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną od wczesnego etapu, w tym od fazy załączkowej do fazy wzrost. Jeden unijny instrument kapitałowy jest finansowo wspierany przez program „Horyzont 2020” oraz program COSME.

2. EFG ukierunkowany jest na fundusze oferujące: kapitał wysokiego ryzyka oraz finansowanie typu mezzanine, takie jak pożyczki podporządkowane lub partycypacyjne, faz ekspansji i wzrostu przedsiębiorstw, w szczególności działających na skalę międzynarodową, przy jednoczesnej możliwości inwestowania w fundusze znajdujące się we wczesnej fazie rozwoju w połączeniu z instrumentem kapitałowym dla działalności badawczej i innowacyjnej w ramach programu „Horyzont 2020”, oraz zapewniające instrumenty współinwestowania dla „aniołów biznesu”. W przypadku inwestowania w fazach początkowych inwestycje z EFG nie mogą przekroczyć 20 %

całości inwestycji Unii, z wyjątkiem finansowania wieloetapowego i funduszy, w przypadku których finansowanie z EFG i instrumentu kapitałowego na rzecz działalności badawczej i innowacyjnej w ramach programu „Horyzont 2020” jest przekazywane proporcjonalnie, w oparciu o politykę inwestycyjną funduszy. Komisja może zdecydować o zmianie progu 20 %, w świetle zmieniających się warunków rynkowych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 21 ust. 2.

3. EFG oraz instrument kapitałowy na rzecz działalności badawczej i innowacyjnej, w ramach programu „Horyzont 2020”, wykorzystują ten sam mechanizm realizacji.

4. Wsparcie w ramach EFG ma formę jednej z poniższych inwestycji:

a) bezpośrednio przez Europejski Fundusz Inwestycyjny lub inne organy, którym Komisja powierzy realizację EFG; lub

b) przez fundusze funduszy lub instrumenty inwestycyjne działające na skalę międzynarodową utworzone przez Europejski Fundusz Inwestycyjny lub inne organy (w tym zarządzających w sektorze prywatnym lub publicznym), którym Komisja powierzy realizację EFG, oraz inwestorów prywatnych lub publiczne instytucje finansowe.

5. EFG inwestuje w pośredniczące fundusze kapitału podwyższonego ryzyka, w tym fundusze funduszy, zapewniając inwestycje dla MŚP standardowo w fazie ich ekspansji i wzrostu. Inwestycje prowadzone za pomocą EFG są długoterminowe, tj. obejmują zwykle pozycje w funduszach kapitału podwyższonego ryzyka na okres od 5 do 15 lat. W każdym przypadku czas trwania inwestycji w ramach EFG nie przekracza 20 lat, licząc od momentu podpisania porozumienia pomiędzy Komisją a organem, któremu powierzono jego realizację.

Artykuł 19

Instrument gwarancji kredytowych

1. Instrument gwarancji kredytowych (LGF) zapewnia:

a) kontrgwarancje oraz inne rozwiązania w zakresie podziału ryzyka dla systemów gwarancyjnych, w tym w stosownych przypadkach współgwarancje;

b) gwarancje bezpośrednie oraz inne rozwiązania w zakresie podziału ryzyka dla wszystkich innych pośredników finansowych spełniających kryteria kwalifikowalności, o których mowa w ust. 5.

⁽¹⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1268/2012 z dnia 29 października 2012 r. w sprawie zasad stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L 362 z 31.12.2012, s. 1)

2. LGF realizowany jest jako element jednego unijnego instrumentu dłużnego na rzecz wzrostu przedsiębiorstw Unii i działalności badawczej i innowacyjnej z wykorzystaniem tego samego mechanizmu realizacji jak w przypadku uruchamianej na żądanie sekcji instrumentu dłużnego służącej celom badań naukowych i innowacji, dla MŚP w ramach programu „Horyzont 2020” (RSI II).

3. LGF składa się z następujących elementów:

- a) finansowania dłużnego poprzez pożyczki (w tym pożyczki podporządkowane i partycypacyjne, leasing lub gwarancje bankowe), które zmniejszają szczególne trudności, na jakie napotyka MŚP w dostępie do finansowania, ze względu na przewidywane wysokie ryzyko lub brak wystarczających dostępnych zabezpieczeń;
- b) sekurytyzacji portfeli dłużnych MŚP, która pozwala na pozyskanie dodatkowych środków na pokrycie długu dla MŚP zgodnie z właściwymi uzgodnieniami dotyczącymi podziału ryzyka z docelowymi instytucjami. Wsparcie dla tych transakcji sekurytyzacyjnych zależy od tego, czy instytucja zobowiąże się przeznaczyć znaczną część uzyskanej płynności lub uruchomionego kapitału na pożyczki dla nowych MŚP w rozsądnym okresie. Kwota nowych środków na pokrycie długu jest obliczana w stosunku do kwoty gwarantowanego ryzyka portfela. Kwota ta oraz okres jest przedmiotem negocjacji prowadzonych indywidualnie z każdą instytucją inicjującą.

4. LGF jest obsługiwany przez Europejski Fundusz Inwestycyjny lub inne organy, którym Komisja powierzy realizację LGF. Poszczególne gwarancje mogą zabezpieczać zobowiązania do terminu ich wymagalności wynoszącego do 10 lat.

5. Kwalifikowalność w ramach LGF określa się dla każdego pośrednika na podstawie jego działalności oraz tego, jak skutecznie pomaga MŚP w dostępie do finansowania na rzecz rentownych projektów. Z LGF mogą korzystać pośrednicy wspierający przedsiębiorstwa w, między innymi, finansowaniu nabywania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, kapitału obrotowego, a także do celów przenoszenia własności przedsiębiorstw. Kryteria dotyczące sekurytyzacji długu MŚP z danego portfela obejmują transakcje indywidualne oraz dokonywane przez kilku partnerów, jak również transakcje obejmujące kilka krajów. Kryteria kwalifikowalności określone są na podstawie dobrych praktyk rynkowych, w szczególności dotyczących jakości kredytu oraz zróżnicowania ryzyka w odniesieniu do zróżnicowania zabezpieczonego portfela.

6. LFG obejmuje pożyczki do wysokości 150 000 EUR i z terminem wymagalności wynoszącym co najmniej 12 miesięcy, z wyjątkiem pożyczek w ramach sekurytyzowanych portfeli dłużnych. LFG obejmuje także pożyczki powyżej 150 000 EUR, jeżeli MŚP, które spełniają kryteria wymagane do otrzymania finansowania w ramach programu COSME, nie spełniają kryteriów kwalifikowalności instrumentu dłużnego odpowiadającego

na zapotrzebowanie MŚP w ramach programu „Horyzont 2020” i z terminem wymagalności wynoszącym co najmniej 12 miesięcy.

Powyżej tego progu do pośredników finansowych należy wykazanie, czy dane MŚP spełnia kryteria kwalifikowalności instrumentu dłużnego odpowiadającego na zapotrzebowanie MŚP w ramach programu „Horyzont 2020”, czy nie.

7. LFG umożliwia takie opracowanie sprawozdań, by możliwe było opisanie wspieranych MŚP zarówno pod kątem liczby, jak i wolumenu pożyczek.

Artykuł 20

Ochrona interesów finansowych Unii

1. Komisja przyjmuje odpowiednie środki zapewniające, w trakcie realizacji działań finansowanych na podstawie niniejszego rozporządzenia, ochronę interesów finansowych Unii przez stosowanie środków zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i innym nielegalnym działaniom, przez skuteczne kontrole oraz, w razie wykrycia nieprawidłowości, przez odzyskiwanie kwot należnie wypłaconych a także, w stosownych przypadkach, przez skuteczne, proporcjonalne i odstraszcające kary administracyjne i finansowe.

2. Komisja lub jej przedstawiciele oraz Trybunał Obrachunkowy mają uprawnienia do przeprowadzania audytu, na podstawie dokumentacji, i kontroli na miejscu, wobec wszystkich beneficjentów dotacji, wykonawców i podwykonawców oraz innych stron trzecich, którzy otrzymują środki od Unii na podstawie niniejszego rozporządzenia.

3. Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) może przeprowadzać dochodzenia, w tym kontrole i inspekcje na miejscu, zgodnie z przepisami i procedurami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (EU, Euratom) nr 883/2013⁽¹⁾ i w rozporządzeniu Rady (Euratom, WE) nr 2185/96⁽²⁾, w celu określenia, czy zaszło nadużycie finansowe, korupcja lub jakiegokolwiek inne bezprawne działanie, które wywiera wpływ na interesy finansowe Unii w związku z umową o udzielenie dotacji, decyzją o udzieleniu dotacji lub zamówieniem finansowanym na mocy niniejszego rozporządzenia.

4. Nie naruszając przepisów ust. 1, 2 i 3, w umowach o współpracy z państwami trzecimi i z organizacjami międzynarodowymi, zamówieniach, umowach o udzielenie dotacji i decyzjach o udzieleniu dotacji wynikających z wdrożenia niniejszego rozporządzenia zamieszcza się przepisy wyraźnie upoważniające Komisję, Trybunał Obrachunkowy i OLAF do prowadzenia takich audytów i dochodzeń zgodnie z ich odpowiednimi uprawnieniami.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (EU, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) i uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1073/1999 oraz rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

ROZDZIAŁ V

Komitet i przepisy końcowe

Artykuł 21

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odniesienia do niniejszego ustępu zastosowanie ma art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011. W przypadku gdy komitet nie wyda żadnej opinii, Komisja nie przyjmuje projektu aktu wykonawczego i zastosowanie ma art. 5 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 22

Akty delegowane

1. W kwestii uzupełnień wskaźników określonych w wykazie znajdującym się w załączniku Komisja ma prawo przyjmować akty delegowane zgodnie z art. 23, jeżeli wskaźniki te mogłyby pomóc w mierzeniu postępów w osiągnięciu ogólnych i szczegółowych celów programu COSME.
2. Komisja ma prawo przyjmować akty delegowane zgodnie z art. 23 w odniesieniu do zmian konkretnych szczegółów dotyczących instrumentów finansowych. Szczegóły te dotyczą udziału inwestycji ze środków EFG w całości inwestycji Unii w funduszach kapitału wysokiego ryzyka finansujących wczesne stadium rozwoju przedsiębiorstwa, jak również zabezpieczonych portfeli dłużnych.
3. Komisja ma prawo przyjmować akty delegowane zgodnie z art. 23 dotyczące zmian orientacyjnych kwot określonych w art. 5 ust. 3, które przekroczyłyby te kwoty o więcej niż 5 % wartości koperty finansowej w każdym z przypadków, jeżeli przekroczenie tego limitu okazałoby się konieczne.

Artykuł 23

Wykonanie przekazywanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 22, powierza się Komisji na okres siedmiu lat od dnia 23 grudnia 2013 r.

3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 22, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna od następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.

4. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

5. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 22 wchodzi w życie, tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 24

Uchylenie i przepisy przejściowe

1. Decyzja nr 1639/2006/WE traci moc z dniem 1 stycznia 2014 r.
2. Działania rozpoczęte na mocy decyzji nr 1639/2006/WE i wynikające z nich zobowiązania finansowe nadal podlegają przepisom tej decyzji, aż do ich wykonania.
3. Przydzielone środki, o których mowa w art. 5, mogą obejmować także wydatki związane ze wsparciem technicznym i administracyjnym koniecznym do zapewnienia przejścia między niniejszym programem COSME a środkami przyjętymi na podstawie decyzji nr 1639/2006/WE.

Artykuł 25

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie trzeciego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 11 grudnia 2013 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
M. SCHULZ
Przewodniczący

W imieniu Rady
V. LEŠKEVIČIUS
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW OGÓLNYCH I SZCZEGÓŁOWYCH I CELÓW

Cel ogólny:	1. Wzmocnienie konkurencyjności i trwałości unijnych przedsiębiorstw, szczególnie MŚP	
A. Wskaźnik wpływu ⁽¹⁾	Obecna sytuacja	Cel długoterminowy i cel pośredni (do 2020 r.)
A.1. Wyniki MŚP w dziedzinie trwałości	Będą sprawdzane regularnie, na przykład w badaniu Eurobarometru.	Zwiększenie odsetka unijnych MŚP wytwarzających produkty ekologiczne, tj. produkty przyjazne dla środowiska ⁽²⁾ , w stosunku do punktu odniesienia (wstępna ocena)
A.2. Zmiany obciążeń administracyjnych i regulacyjnych zarówno dla nowych, jak i wcześniej istniejących MŚP ⁽³⁾	Liczba dni wymaganych do założenia nowego MŚP w 2012 r.: 5,4 dni roboczych.	Znaczne zmniejszenie liczby dni wymaganych do założenia nowego MŚP.
	Koszt założenia nowego MŚP w 2012 r.: 372 EUR.	Znaczne zmniejszenie średnich kosztów założenia nowego MŚP w Unii w stosunku do punktu odniesienia.
	Liczba państw członkowskich, które ograniczyły do jednego miesiąca czas potrzebny na uzyskanie koncesji i zezwoleń (w tym zezwoleń środowiskowych) na podjęcie i prowadzenie konkretnej działalności przedsiębiorstwa: 2.	Znaczne zwiększenie liczby państw członkowskich, które ograniczyły do jednego miesiąca czas potrzebny na uzyskanie koncesji i zezwoleń (w tym zezwoleń środowiskowych) na podjęcie i prowadzenie konkretnej działalności przedsiębiorstwa.
A.3. Zmiany odsetka MŚP w eksporcie w ramach Unii lub eksporcie poza nią	Liczba państw członkowskich, w których istnieje pojedynczy punkt kontaktowy dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność, pozwalający przedsiębiorcom na zrealizowanie wszystkich niezbędnych procedur (dotyczących np. rejestracji, podatku, VAT i ubezpieczenia społecznego) za pośrednictwem jednego punktu kontaktowego w postaci fizycznej (biuro), wirtualnej (internet) lub w obu postaciach w 2009 r.: 18.	Znaczne zwiększenie liczby państw członkowskich, w których istnieje pojedynczy punkt kontaktowy dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność.
	25 % MŚP eksportuje i 13 % MŚP eksportuje poza Unię (2009) ⁽⁴⁾	Zwiększenie odsetka eksportujących MŚP i zwiększenie odsetka MŚP eksportujących poza Unię w stosunku do punktu odniesienia.
Cel ogólny:	2. Krzewienie kultury przedsiębiorczości oraz wspieranie tworzenia i rozwoju MŚP	
Wskaźnik skutku	Obecna sytuacja	Cel długoterminowy i cel pośredni (do 2020 r.)
B.1. Zmiany w rozwoju MŚP	W 2010 r. MŚP wygenerowały ponad 58 % całkowitej wartości dodanej Unii.	Zwiększenie produkcji MŚP (wartość dodana) i liczby pracowników w stosunku do punktu odniesienia.
	Łączna liczba pracowników MŚP w 2010 r.: 87,5 mln (67 % miejsc pracy w sektorze prywatnym w Unii)	
B.2. Zmiany odsetka obywateli Unii zainteresowanych samozatrudnieniem	Ta wielkość jest mierzona co dwa lub trzy lata w ramach badania Eurobarometru. Ostatnie dostępne dane to 37 % w 2012 r. (45 % w 2007 i 2009).	Wzrost odsetka obywateli Unii zainteresowanych pracą na własny rachunek w stosunku do punktu odniesienia.

Cel szczegółowy:	Poprawa dostępu MŚP do finansowania kapitałem własnym i finansowania dłużnego	
C. Instrumenty finansowe na rzecz wzrostu	Najnowsze znane wyniki (punkt odniesienia)	Cel długoterminowy (do 2020 r.)
C.1. Liczba przedsiębiorstw korzystających z finansowania dłużnego	Począwszy od 31.12.2012 uruchomiono kwotę 13,4 mld EUR na finansowanie, z którego korzysta 219 000 MŚP (system poręczeń dla MŚP (SMEG)).	Wartość udostępnionego finansowania mieści się w zakresie od 14,3 mld EUR do 21,5 mld EUR; liczba przedsiębiorstw otrzymujących finansowanie, które korzystają z gwarancji w ramach programu COSME w zakresie od 220 000 do 330 000.
C.2. Liczba przedsiębiorstw korzystających z inwestycji z użyciem kapitału wysokiego ryzyka w ramach programu COSME oraz całkowita wartość inwestycji	Od 31.12.2012 uruchomiono 2,3 mld EUR z kapitału wysokiego ryzyka dla 289 MŚP (Instrument na rzecz Wysokiego Wzrostu i Innowacji w MŚP – GIF).	Całkowita wartość finansowania z użyciem kapitału wysokiego ryzyka mieści się w zakresie od 2,6 mld EUR do 3,9 mld EUR; liczba przedsiębiorstw otrzymujących finansowanie z użyciem kapitału wysokiego ryzyka w ramach programu COSME w zakresie od 360 do 540.
C.3. Wskaźnik dźwigni	Wskaźnik dźwigni dla systemu SMEG 1:32 Wskaźnik dźwigni dla Instrumentu na rzecz Wysokiego Wzrostu i Innowacji w MŚP: 1:6,7.	Instrument dłużny 1:20 - 1:30; Instrument kapitałowy 1:4 - 1:6 ⁽⁵⁾
C.4. Dodatkowość EFG i LGF	Dodatkowość SMEG: 64 % ostatecznych beneficjentów wskazało, że wsparcie miało kluczowe znaczenie dla znalezienia potrzebnego im finansowania. Dodatkowość GIF: 62 % ostatecznych beneficjentów GIF wskazało, że wsparcie miało kluczowe znaczenie dla znalezienia potrzebnego im finansowania.	Zwiększenie odsetka ostatecznych beneficjentów, którzy uważają, że EFG lub LGF zapewniło finansowanie, którego nie można by zdobyć w inny sposób, w stosunku do punktu odniesienia.
Cel szczegółowy:	Poprawa dostępu do rynków, szczególnie unijnych, lecz także na poziomie globalnym	
D. Międzynarodowa współpraca przemysłowa	Najnowsze znane wyniki (punkt odniesienia)	Cel długoterminowy (do 2020 r.)
D.1. Liczba przypadków zwiększonego zbliżenia regulacji dotyczących produktów przemysłowych między Unią a państwami trzecimi	Szacuje się, że w ramach współpracy w dziedzinie regulacji z głównymi partnerami handlowymi (USA, Japonią, Chinami, Brazylią, Rosją, Kanadą, Indiami) można wskazać średnio 2 obszary, w których osiągnięto istotne zbliżenie regulacji technicznych.	Łączne 4 odpowiednie obszary istotnego zbliżenia regulacji technicznych z głównymi partnerami handlowymi (USA, Japonią, Chinami, Brazylią, Rosją, Kanadą, Indiami).
E. Europejska Sieć Przedsiębiorczości	Najnowsze znane wyniki (punkt odniesienia)	Cel długoterminowy (do 2020 r.)
E.1. Liczba podpisanych umów o partnerstwie	Liczba podpisanych umów o partnerstwie: 2 475 (2012 r.).	Liczba podpisanych umów o partnerstwie: 2 500 rocznie.
E.2. Rozpoznawalność Sieci wśród ogółu MŚP	Rozpoznawalność Sieci wśród ogółu MŚP zostanie oceniona w 2015 r.	Zwiększenie rozpoznawalności Sieci wśród ogółu MŚP w stosunku do punktu odniesienia.
E.3. Odsetek zadowolonych klientów (% MŚP wyrażających satysfakcję, sygnalizujących wartość dodaną konkretnej usługi świadczonej przez Sieć)	Odsetek zadowolonych klientów (% MŚP wyrażających satysfakcję, sygnalizujących wartość dodaną konkretnej usługi): 78 %.	Odsetek zadowolonych klientów (% MŚP wyrażających satysfakcję, sygnalizujących wartość dodaną konkretnej usługi): > 82 %.
E.4. Liczba MŚP korzystających z usług wsparcia	Liczba MŚP korzystających z usług wsparcia: 435 000 (2011 r.).	Liczba MŚP korzystających z usług wsparcia 500 000 rocznie.
E.5. Liczba MŚP korzystających z usług cyfrowych (w tym elektronicznych usług informacyjnych) świadczonych przez Sieć	2 mln MŚP rocznie korzystających z usług cyfrowych.	2,3 mln MŚP rocznie korzystających z usług cyfrowych.

Cel szczegółowy:	Poprawa warunków ramowych w zakresie konkurencyjności i trwałości przedsiębiorstw unijnych, w szczególności MŚP, w tym w sektorze turystyki	
F. Działania służące poprawie konkurencyjności	Najnowsze znane wyniki (punkt odniesienia)	Cel długoterminowy (do 2020 r.)
F.1. Liczba przyjętych środków służących uproszczeniu	5 środków służących uproszczeniu rocznie (2010 r.).	Przynajmniej 7 środków służących uproszczeniu rocznie.
F.2. Ramy regulacyjne mają być przydatne do realizacji celów	Od 2010 r. prowadzone są kontrole przydatności. Jedyną dotychczas istotną dla realizacji założonego celu kontrola przydatności to prowadzony obecnie projekt pilotażowy dotyczący homologacji typu pojazdów silnikowych.	Do 5 kontroli przydatności przeprowadzonych w ciągu trwania programu COSME.
F.3. Liczba państw członkowskich stosujących test sprawdzający konkurencyjność	Liczba państw członkowskich stosujących test sprawdzający konkurencyjność: 0.	Znaczne zwiększenie liczby państw członkowskich stosujących test sprawdzający konkurencyjność.
F.4. Podejmowane przez MŚP działania w zakresie efektywnego gospodarowania zasobami (co może obejmować energię, materiały lub wodę, recykling itp.)	Będą sprawdzane regularnie, na przykład dzięki badaniu Eurobarometru.	Zwiększenie odsetka unijnych MŚP, które podejmują przynajmniej jedno działanie, by lepiej gospodarować zasobami (co może obejmować energię, materiały lub wodę, recykling itp.) w stosunku do punktu odniesienia (wstępna ocena). Zwiększenie odsetka unijnych MŚP, które planują wdrożenie co dwa lata dodatkowych działań, by lepiej gospodarować zasobami (co może obejmować energię, materiały lub wodę, recykling itp.) w stosunku do punktu odniesienia (wstępna ocena).
G. Opracowanie polityki dotyczącej MŚP	Najnowsze znane wyniki (punkt odniesienia)	Cel długoterminowy (do 2020 r.)
G.1. Liczba państw członkowskich stosujących test MŚP	Liczba państw członkowskich stosujących test MŚP: 15.	Znaczne zwiększenie liczby państw członkowskich stosujących test MŚP.
Cel szczegółowy:	Poprawa warunków ramowych w zakresie konkurencyjności i trwałości przedsiębiorstw unijnych, w szczególności MŚP, w tym w sektorze turystyki	
H. Turystyka	Najnowsze znane wyniki (punkt odniesienia)	Cel długoterminowy (do 2020 r.)
H.1. Udział w ponadnarodowych projektach w zakresie współpracy	Trzy kraje uczestniczące w danych projekcie w 2011 r.	Zwiększenie liczby państw członkowskich uczestniczących w ponadnarodowych projektach w zakresie współpracy finansowanych w ramach programu COSME w stosunku do punktu odniesienia
H.2. Liczba kierunków turystycznych przyjmujących modele rozwoju zrównoważonej turystyki promowane przez modelowe ośrodki turystyczne Europy	Łączna liczba modelowych ośrodków turystycznych Europy wynosi: 98 (średnio 20 rocznie – w 2007 r.: 10, w 2008 r.: 20, w 2009 r.: 22, w 2010 r.: 25, w 2011 r.: 21).	Więcej niż 200 kierunków turystycznych przyjmujących modele rozwoju zrównoważonej turystyki propagowane przez modelowe ośrodki turystyczne Europy (około 20 co roku).
I. Koncepcje nowej działalności	Najnowsze znane wyniki (punkt odniesienia)	Cel długoterminowy (do 2020 r.)
I.1. Liczba nowych produktów/usług na rynku	Będzie oceniane regularnie. (Jak dotąd działanie to ograniczało się do pracy analitycznej na niewielką skalę.)	Zwiększenie łącznej liczby nowych produktów/usług w stosunku do punktu odniesienia (wstępna ocena).

Cel szczegółowy:	Krzewienie przedsiębiorczości i kultury przedsiębiorczości	
J. Wsparcie przedsiębiorczości	Najnowsze znane wyniki (punkt odniesienia)	Cel długoterminowy (do 2020 r.)
J.1. Liczba państw członkowskich wdrażających rozwiązania na rzecz przedsiębiorczości oparte na dobrych praktykach określonych w programie	Liczba państw członkowskich wdrażających rozwiązania na rzecz przedsiębiorczości: 22 (2010 r.)	Znaczne zwiększenie liczby państw członkowskich wdrażających rozwiązania na rzecz przedsiębiorczości.
J.2. Liczba państw członkowskich wdrażających rozwiązania na rzecz przedsiębiorczości ukierunkowane na potencjalnych, młodych i nowych przedsiębiorców oraz przedsiębiorców kobiety, a także na konkretne grupy docelowe	Aktualnie 12 państw członkowskich uczestniczy w europejskiej sieci mentorów na rzecz przedsiębiorców kobiet. Aktualnie 6 państw członkowskich i 2 regiony mają szczegółową strategię dotyczącą kształcenia na rzecz przedsiębiorczości, 10 państw członkowskich włączyło krajowe cele związane z kształceniem na rzecz przedsiębiorczości w szerszej pojętej strategii uczenia się przez całe życie, a w 8 państwach członkowskich strategię na rzecz przedsiębiorczości są obecnie przedmiotem dyskusji.	Znaczne zwiększenie liczby państw członkowskich wdrażających rozwiązania na rzecz przedsiębiorczości ukierunkowane na potencjalnych, młodych i nowych przedsiębiorców oraz przedsiębiorców kobiety, a także na konkretne grupy docelowe, w stosunku do punktu odniesienia.

(1) Wskaźniki te odnoszą się do wydarzeń w sferze polityki dotyczącej przedsiębiorstw i przemysłu. Komisja nie ponosi wyłącznej odpowiedzialności za osiągnięcie tych celów. Na wyniki w tej dziedzinie ma wpływ wiele innych czynników znajdujących się poza kontrolą Komisji.

(2) Produkty i usługi ekologiczne to te, których główną funkcją jest zmniejszanie zagrożenia dla środowiska oraz minimalizowanie zanieczyszczenia i wykorzystania zasobów. Uwzględniono także produkty mające cechy dotyczące środowiska (będące ekoprojektami, mające oznakowanie ekologiczne, produkowane zgodnie z zasadami ekologicznymi oraz zawierające znaczną ilość surowców wtórnych). Źródło: Badanie Flash Eurobarometer nr 342: „MŚP, efektywne gospodarowanie zasobami i rynki ekologiczne”.

(3) Konkluzje Rady z dnia 31 maja 2011 r. zawierały wezwanie do państw członkowskich, by w stosownych przypadkach zmniejszyły czas potrzebny na rozpoczęcie działalności w przypadku nowych przedsiębiorstw do trzech dni oraz obniżyły powiązane koszty do 100 EUR do 2012 r., a także by do końca 2013 r. ograniczyły do trzech miesięcy czas potrzebny na uzyskanie koncesji i zezwoleń na podjęcie konkretnej działalności przedsiębiorstwa.

(4) „Internationalisation of European SMEs”, EIM, 2010, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/market-access/files/internationalisation_of_european_smes_final_en.pdf

(5) Podczas realizacji programu COSME 1 EUR z budżetu Unii da 20–30 EUR w finansowaniu i 4–6 EUR w inwestycjach kapitałowych.